

De Witte Kerk staat op een natuurlijke heuvel op de strandwal Limmen-Heiloo-Alkmaar, namelijk op een duin. Waarschijnlijk was de plek al vóór komst van het christendom belangrijk voor de mensen die hier leefden. Misschien stond er wel een heidens heiligdom, bijvoorbeeld een oude eik op het duin.

In de 7^e eeuw begon de opmars van het christendom met de vele missietochten in het land van de Friezen, in *Fresia*. Een van de missionarissen was Willibrord. Willibrord werd in 695 gewijd tot aartsbisschop van de Friezen.

Tijdens deze missietochten werd ook de *pago Kinheim* of *Kinhem* (de oude naam voor Kennemerland) bezocht. Mogelijk is toen de eerste kerk in Heiloo gesticht, waarvan bij opgravingen de sporen onder de huidige kerk terug zijn gevonden.

Onder de lemen vloer van de tufstenen kerk uit de 11^e eeuw zijn oudere begravingen gevonden. Deze horen waarschijnlijk bij de oudste kerk uit de 8^e eeuw. Uit dezelfde tijd stamt ook de eerste waterput die aan de voet van de kerk was gelegen. Deze put bestond in de 8^e eeuw uit een kuil met een mantel van kleiplaggen. Later werd deze put vervangen door een zeshoekige mantel van zandsteen en nog veel later, namelijk in 1947, werd de put opnieuw gerestaureerd en verkreeg een bakstenen opbouw. In 1950 werd de Willibrordusput met behulp van een houten deksel afgesloten.

725	Een houten kapel werd gebouwd op de plek waar zich ooit een heidens heiligdom bevond. De plaats werd gekerstend.
1075	Ter vervanging van de houten kapel wordt een tufstenen kerk gebouwd. De kerk is gebouwd in Romaanse stijl met halfronde bogen.
1150	Aan het eind van de 12 ^e wordt de toren gebouwd.
1425	In de eerste helft van de 15 ^e eeuw wordt het Romaanse tufstenen kerkje flink uitgebreid met een dwarsschip en een koor in Gotische stijl.
1568	De kerk wordt door brand verwoest en binnen een jaar weer opgebouwd.

- 1573** In de Tachtigjarige oorlog, tijdens het beleg van Alkmaar, wordt de kerk door de geuzen onder leiding van Sonoy verwoest.
- 1630** De kerk wordt herbouwd, maar is nu veel kleiner van omvang. De restanten van de vroegere kerk blijven als ruïne nog vele jaren zichtbaar.
- 1823** Herstel van het dak van de kerk. De resten van de ruïne worden verder gesloopt en de stenen verkocht.
- 1863** De tufstenen muur aan de zuidkant wordt vervangen door een muur van rode baksteen. Er komen spitsbogen met nieuwe vensters in de muren.
- 1964** Restauratie van de kerk. De omloop van de toren wordt weg gehaald en de toren krijgt weer zijn oorspronkelijke vorm.
- 1965-1967** Archeologisch onderzoek in de kerk onder leiding van professor Dr. Halbertsma. In 1967 wordt ook de Willibrordusput archeologisch onderzocht.

De Witte Kerk in 1967 na de restauratie (foto: ROB Amersfoort).